

Wamster

Bruksanvisning för spis K 97 med central uppvärmning

Instruktioner för användning
Instruktioner för installation
Råd vid inkoppling

K97 motsvarar K148

INNEHÅLLSFÖRTECKNING Sidan

Illustrerad översikt	2
Spisens reglage	3

Instruktioner för användning

1) Antändning	4
2) Uppvärmning	4
3) Matlagning på spishällen	5
4) Grillning och bakning i ugnen	5
5) Skaka rosten, ta bort aska och slagg	5
6) Underhåll och rengöring	6
7) Olika säkerhetskontroller	6
8) Vad gör man när...	7
9) Bränsle ABC	8
10) Effektdata	8
11) Vad ni bör veta om er skorsten	8

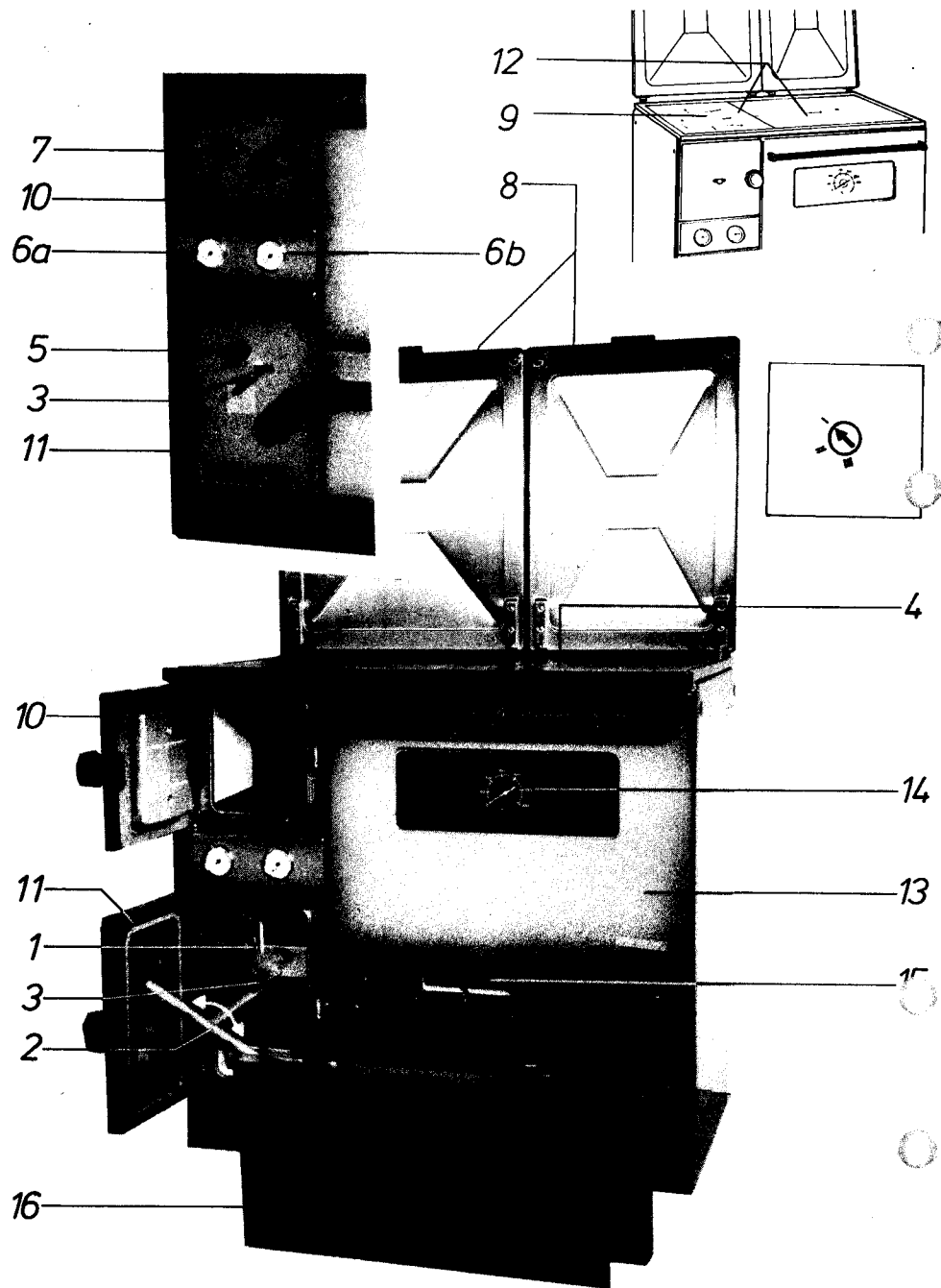
Instruktioner för installation av spisen Sidan

Kontroll av uppställningsplats	9
Anslutning av rökkanaler	9

Råd vid Inkoppling av spisen

Viktiga punkter för slutna system	10
Viktiga punkter för öppna system	10
Råd för att skydda rörledningar, tank och expansionskärl	10
Instruktioner i korthet	11

Innan ni antänder spisen första gången måste systemet helt vattenfyllas, annars kan spisen skadas

SPISENS REGLAGE

Gallerlucka (1)

Gallerluckan sitter innanför luckan till askutrymmet. Vrid spärren för att öppna luckan.

Höj- och sänkbart galler (2)

Spisens galler kan ändras från vinter till sommarläge**.

Använd nyckeln. Vid vridning åt höger höjs gallret. Vid vridning åt vänster sänks gallret.

Åtgångsgallrets läge endast då eldstadsluckan och gallerluckan är stängda.

Rosten (3)

Med hjälp av spärrhaken till rosten kan gallret skakas i alla lägen. Använd er av spiskroken vid skakning. Luckan till askutrymmet behöver inte vara öppen. Den kan öppnas och stängas endast om spärrhaken är helt tillbakaskjutet.

Dragregulator (4)

Ställ dragregulatorn med hjälp av spiskroken.

Det finns 3 lägen:

- I: Antändning: matlagning på värmeplattan under sommaren
- II: Uppvärmning
- III: Grillning och bakning i ugn. Matlagning på värmeplattan vintertid

Termostat (5)

Termostaten kontrollerar förbränningen och värmen, genom att öka eller minska lufttillförseln

Termometer (6a*) och

Tryckmätare (6b*)

Mellan eldstadsluckan och luckan till askutrymmet finns två mätare.

Termometern visar flödets temperatur i °C d.v.s. temperaturen på vattnet som kommer från spisens panna.

Tryckmätaren mäter trycket i det centrala värmesystemet. Avläses i bar.

Sekundärluftsreglage (7)

Genom att ställa rosettventilen reglerar man lufttillförseln vid efterförbränningen av gaser.

Isolerat lock (8)*

Om man stänger det isolerade locket ökas värmeeffekten till det centrala värmesystemet och utstrålningen av värme i det rum spisen är placerad i minskas.

Lock för toppmatning (9)

Lyft locket för toppmatning vid påfyllning av bränsle

Eldstadslucka (10)

Lucka till askutrymmet (11)

Värmeplattan (12)

Ugnslucka (13)

Termometer (14)

Rengöringslucka (15)

Vedvagn (16*)

Spistillbehör

- Nyckel*
- Spiskrok
- Sotskrapa
- Eldgaffel*
- Rengöringsborste*
- Askbehållare
- Galler*
- Bakplåtar
- Stekpanna*

* Ej för typ K 95

** För typ K 95 manuell ändring

1. ANTÄNDNING

Vinterposition

Gallret: Lägsta position

Dragregulator: I

Sekundärluftreglaget: Stängd

Lägg in papper, kvistar eller små vedträn på gallret. Antänd. Stäng sedan gallerluckan och eldstadsluckan.

När elden brinner väl kan man lägga in kol eller större vedträn. Vänta därefter ca 5 min och stäng sedan luckan till askutrymmet.

Öppna nu sekundärluftreglaget, förutom då koks används. Sätt termostaten i önskat läge. Om ni vill laga mat direkt sätts termostaten i läge 3.

Sommarläge

Gallret: Översta position

Dragregulator: I

Sekundärluftreglage: stängd

Höj gallret till översta position. Fortsätt sedan som beskrivet ovan.

Tänd aldrig spisen om det centrala värmesystemet inte är ordentligt vattenfyllt eller om det har frusit.

2. UPPVÄRMNING

Uppvärmning med ved

Dragregulator: II

Sekundärluftreglage: Öppen

Fyll på med stora vedträn, men endast när det blivit en ordentlig eld. Fyll på ved i två omgångar. Hårt trä brinner längre än mjukt trä. Mindre vedträn är lättare att elda och man kan lättare reglera temperaturen.

Uppvärmning med kol

Dragregulator: II

Sekundärluftreglage: Öppen

Vänta tills det brinner ordentligt. Fyll på med kol i lagom mängd i intervaller om ca 15 min.

Kontinuerlig eldning med kol

Sänk inte termostaten förrän små gula lågor blir synliga genom den nyligen påfyllda kolen.

Uppvärmning med torv eller torvbriketter

Dragregulator: II

Sekundärluftreglage: Öppen

Torv är relativt svårt att antända. Börja därför med att skapa ett ordentligt lager med glöd på trä eller kol. Fyll på med torv i lagom mängd i intervaller om ca 15 min.

Små bitar torv eller torvbriketter brinner bättre.

Kontinuerlig eldning med torv eller torvbriketter

Dra ner termostaten i önskat läge efter sista påfyllningen. Stäng rosettventilen. Glöm inte att skaka rosten oftare vid torveldning.

Uppvärmning under mellansäsong och sommar

Högre utomhustemperatur under mellansäsong och sommar kan försämra skorstensdraget. Röken vädras då ej ut på rätt sätt.

Ändra då dragregulatorn från II till I. Fyll på bra i små mängder och sänk inte termostaten allt för mycket.

Rör om i elden då och då. Om skorstenen och skorstensluckor är täta kommer elden snart att ta sig.

OBS!

Påfyllning i lagom mängd skonar skorstenen och omgivningen.

3. MATLAGNING PÅ SPISHÄLLEN

Matlagning på värmeplattan under vintern

Gallret: Lägsta position

Termostaten: 3

Dragregulator: II eller III

Sekundärluftreglage: Öppen

Under den kallare årstiden kommer spisen i huvudsak att användas för uppvärmning och för hushållsvarmvatten. Ställ dragregulatorn på II. På så sätt kan man använda den del av värmeplattan som är direkt ovanför eldstaden. Ställ dragregulatorn på III om du vill använda hela spishällen.

Vid matlagning på spishällen rekommenderar vi användning av ved i så små mängder som möjligt. Man kan även använda kol eller torv. Det viktiga är att ha en så livlig eld att plattan blir tillräckligt varm. Använd endast kastruller med tjock plan botten och tätslutande lock.

Efter matlagningen sänker man åter termostaten till önskad varmvattentemperatur.

Matlagning på värmeplattan under sommaren

Gallret: Översta position

Termostat: 3

Dragregulator: I eller II

Sekundärluftreglage: Stängd

Under den varmare årstiden kommer spisen i huvudsak att användas för matlagning, bakning och hushållsvarmvatten. Med gallret i sitt högsta läge kommer inte rummen och hushållsvarmvattnet att värmas i onödan.

Om spishällen inte blir tillräckligt varm kan man i exceptionella fall öppna luckan till askutrymmet en kort stund när man lagar mat.

Överhettas inte spishällen. Låt det inte koka över på spishällen.

4. GRILLNING OCH BAKNING I UGNEN

Grillning och bakning vintertid

Gallret: Nedre position

Dragregulator: III

Sekundärluftreglage: Öppen

Om möjligt stäng den isolerade luckan. Vid grillning är det nödvändigt att ha en livlig eld. Ved är speciellt lämpat för att upprätthålla en temperatur över 200° C. Ugnstemperaturen kan kontrolleras genom passande påfyllning och genom att sätta termostaten i önskat läge.

Vid bakning är det tillräckligt med en svag eld. Sänk termostaten och fyll endast på i små mängder. I alla händelser skall ugnen förupphettas. Använd inte bakplåtar av bleckplåt.

Grillning och bakning under sommaren.

Gallret: övre position

Dragregulator: III

Sekundärluftreglage: stängd

I övrigt som ovan.

När ugnstemperaturen är högre än 300° C sänk termostaten och öppna ugnsluckan helt.

5. SKAKA ROSTEN, TA BORT ASKA OCH SLAGG

Skaka gallret noga innan påfyllning. Töm askbehållaren innan den är överfull och ta bort slagg åtminstone var tredje dag (framför allt om koks använts).

6. UNDERHÅLL OCH REN- GÖRING

Med hur långa mellanrum Du bör göra ren din spis och rökgångar beror på vilket bränsle som använts, skorstensdraget och på vilket sätt spisen använts.

Ni skall alltid rengöra Er spis:

- om värmeeffekten minskar
- om bränslet inte brinner som det skall och spisen då och då ryker in även om det är god luftförsörjning
- När uppvärmningsperioden är över

Det bildas minimalt med damm under rengöringen om man stänger alla spisens öppningar som inte för tillfället rengörs. Bästa förfaringssätt sker i följande ordning:

Ta bort värmeplattan och borsta rökgångens utlopp. När rökröret är toppanslutet låter man värmeplattan sitta kvar och borstar rökgången.

Borsta ned sot och aska från ugnens övre del ner i rökgångarna på sidan och på baksidan av ugnen. Borsta uppifrån och ned först med sotskrapa sedan med rengöringsborsten.

Vi föreslår att Ni rengör värmeplattan utomhus. Sätt sedan ihop de olika delarna av värmeplattan.

Dra ut vedvagnen. Skruva loss rengöringsluckan. Håll askbehållaren under rengöringsutrymmet och borsta ned sot och aska med sotskrapan. Stäng sedan luckan.

Rensa gallret (i lägsta position) från slagg och annat avfall med eldgaffeln.

Ta bort kvarvarande aska från askutrymmet.

Den emaljerade utsidan skall endast rengöras när spisen är kall. Det går bra med vanligt vatten. Om nödvändigt kan man använda en tvållösning. Torka torrt efteråt.

Material som brännts fast på värmeplattan kan tas bort med en metallskrapa. Behandla sedan plattan med grafit, svart spispolish eller olja utan syra.

7. SÄKERHETSKONTROLLER

Öppna system

När tryckmätaren står under normalgränsen (röd-märkt) fyll genast på vatten (om Ni inte har automatisk vattenförsörjning).

8. VAD GÖR MAN NÄR...

Er spis är tillverkad enligt senaste tekniska standard. Trots detta kan problem uppstå, vilket i de flesta fall beror på skorstenen, bränslet eller installationen. Följande råd hjälper Er att eliminera felen:

Problem:	Åtgärder:
Spisen utvecklar rök	
a) på sommaren	Höga utomhustemperaturer minskar skorstensdraget: Öppna luckan till askutrymmet en kort stund. Värm skorstenen genom att tända på papper i spisen eller skorstenen
b) på vintern	Öppna luckan till askutrymmet en kort stund. Använd lämpligt bränsle (ej fuktigt). Fyll eldstaden sakta, lite åt gången. När rengjordes spisen sist?
c) vid första användningstillfället	Rökutveckling vid första användningstillfället är helt normalt och slutar efter en stund.
Tillräckligt drag	Skorstenen fungerar ordentligt endast när dörrar och fönster, i det rum spisen står, inte är helt tätade. Det måste finnas en regelbunden ventilation till rummet. Ventilationsanläggningar kan ibland försämra lufttillförseln. När skorstenen över takåsen med minst 50 cm? Skjuter rökgångarna upp för långt i skorstensöppningen? Är oanvända skorstensöppningar ordentligt tätade? Är kopplingar mellan rökgångar och skorsten täta? Är alla rengöringsluckor på skorstenen och på spisen ordentligt stängda?
Spisen alstrar inte tillräcklig värme för matlagning	Är termostaten satt i läge 3? Om inte det hjälper kan man i exceptionella fall öppna luckan till askutrymmet en kort stund. Efter matlagning skall man inte glömma att ställa termostaten i önskat läge.
Spisen alstrar över-skottsvärme vid matlagning och bakning	Sänk termostaten. Vänta till bränslet brunnit ned. Fyll på i lagom proportioner.
Otillräcklig flödestemperatur	Har Ni fyllt på tillräckligt med bränsle? Vilket bränsle används? Är det rätt storlek på systemet.
Eldgallret fastnar vid rengöring	Är all slagg botten? Har stickor från veden fastnat i gallret?
Gallret kan inte justeras	Har bränsle fastnat i gallret? Har slagg bränts fast? Ta bort hindret med eldgaffeln och skaka gallret kraftigt.
Bubblande ljud	Sätt på elementen. Har pumpen gått sönder? Är systemet luftat?
Vattensäkerhetsventilen reagerar	Vid matlagning kan systemet utveckla överskottsvärme som inte längre kan tas upp av varmvattenet (t.ex. om Ni har stängt av elementen). Då kommer säkerhetsventilen att skydda värmesystemet. Förebygg detta genom att minska värmeenergin (höj gallret, lucka till askutrymmet skall vara stängd), eller att släppa ut värme (hushållsvarmvatten).
Kondenserat vatten på spisen	Då man tänder spisen är det normalt att det ångar. Det försvinner när spisen är varm. Om ånga uppkommer under uppvärmningsperioden kan bränslet vara för fuktigt eller återflödestemperaturen för låg (under 50° C).

9. BRÄNSLE ABC

Med rätt bränsle får Ni ut det mesta av Er spis. Elda aldrig små stenkol eller starkt rökutvecklande skräp. Vi rekommenderar användning av följande bränslen. De är garanterat besvärsfria och utvecklar mycket lite rök samt skonar omgivningen.

Bränsletyp	Effekt	Specifikation
Ved		
Hårt torrt trä	låg	Begränsad långtidseldning
Mjukt torrt trä	låg	Ej för långtidseldning
Torv	låg	Begränsad långtidseldning
Brunkolsbriketter	medel	Bra vid långtidseldning
Stenkol		
Antracitbriketter	hög	Bra vid långtidseldning
Hasselnöt	hög	Bra vid långtidseldning
Kol	hög	Bra vid långtidseldning
Briketter	hög	Bra vid långtidseldning
Koks	medel	Långtidseldning (mindre bra vid låg termostatinställning)

10. EFFEKTDATA

Spisens högsta värmeeffekt, beroende på skorstensdraget, är 17-20 kW. Genom sin direkta utstrålning kommer spisen att värma upp rummet den står i. Därigenom tillkommer ytterligare 3-9 kW beroende på bränslet och hur det isolerade locket sitter.

Följande diagram visar spisens effekt under normala förhållanden med gallret i sin lägsta position.

	Bränsle	Termostat	Bränsleladdning kg	Förbränntid (ungefärl.)	Effekt			
					Till hush.vatten-systemet kW		Till värme-systemet kW	
					K97/K95	K97A	K97/K95	K97A
Värmeeffekt max.	Kol	Läge 3	10	3 tim	17-20	10	3	3
	Ved			1 tim	17-20	10	7	7
Vid låg inställning	Kol	Läge 1	10	12 tim	4	4	1	1
	Ved			3 tim	7	4	6	6

11. VAD NI BÖR VETA OM ER SKORSTEN

Skorstenens höjd från mitten av anslutningsmuffen i spisens rökgång till övre skorstenskant skall vara minst 5 m. Om den är lägre, koppla då till en vertikal rökgång som är minst 1 m lång. En skorsten som är lägre än 4 meter bör inte användas.

En väl isolerad skorsten med en slät insida bör ha följande diametrar (separat skorsten)

- 5 m hög – 19 cm
- 10 m hög – 17 cm
- 15 m hög – 15 cm

INSTRUKTIONER FÖR INSTALLATION

Du bör inte installera spisen själv om Du inte känner Dig säker på hur man gör. Låt i vilket fall en fackman godkänna innan Ni eldar första gången.

För att undvika transportskador bör spisen stå kvar på träpallen tills den kommit på plats.

KONTROLLERER PLATSEN DÄR SPISEN SKALL STÅ.

Ätgärder vidtagits för att få tillräcklig ventilation?

Är fönster och dörrar lufttäta måste en luftventil monteras.

Är golvet gjort av brännbart material (trä, plast)?

Om ja måste en metallplåt monteras under spisen. Den måste sticka ut 10 cm på sidor och bakom spisen och åtminstone 30 cm på framsidan.

Är avståndet mellan spis och vägg mindre än 20 cm?

I så fall får inte väggarna innehålla eller vara täckta med brännbart material.

Avstånd från spishäll till brännbar byggnadsdel får ej underskrida 100 cm.

Handukshängaren

Handukshängaren finns att få som tillbehör. Vid montering, lossa de två skruvarna på undersidan av spisens framkant.

ANSLUTNING AV RÖKKANALER

Om Ni väljer den rökkanalanslutning som finns på sidan eller baksidan av spisen är det nödvändigt att tillsluta den öppning som ej används. För speciella anslutningar, se tillbehör.

Mellan spis och skorsten skall skorstenens mått inte vara mindre än muffens diameter. Horisontella rökgångar som är längre än 0,5 meter måste luta 10° mot skorstenskopplingen.

Rökgångar som inte är isolerade och som inte går vertikalt, skall inte vara kortare än 1.25 meter. Avståndet mellan rökgång och brännbart material, så som dörrkarmar av trä eller plast, tapeter eller liknande, måste vara minst 20 cm. Det kan räcka med 10 cm om man är säker på att man genom att isolera rökgångar försäkras sig om att materialet inte blir varmare än 80° C.

Observera de lokala byggnadsnormerna och brandföreskrifter.

RÅD VID INKOPPLING AV SPISEN

Inte ens en mångsidig "gör det själv rörmokare" känner till alla bestämmelser om uppvärmning och sanitär teknik. Låt alltid en fackman utföra inkopplingen av Er spis till varmvattenssystemet. Han är alltid försedd med senaste information angående den tekniska utvecklingen. Endast på detta sätt får man ut mesta möjliga av systemet. Skador orsakade av felkoppling täcks inte av garantin.

Fyll upp systemet med vatten innan Ni tänder spisen första gången. Annars kan spisen skadas.

VIKTIGA RÅD FÖR ÖPPNA SYSTEM

1) Vattenpåfyllning av systemet

Fyll sakta på vatten tills det rinner ut genom skvalerröret på expansionskärllet. Fyll genast på när nivån understiger min. markeringen.

2) Luftning

Se föregående sida om luftning

RÅD FÖR ATT SKYDDA RÖR, CYLINDER OCH EXPANSIONSKÄRL

Isolera rör, cylinder och expansionskärl mot kyla, speciellt om de är installerade på vinden.

Skydda Ert system med en antiköldtillsats om Ni inte använder systemet på vintern. Öppna luftningsventilen och andra avstängningsanordningar så att vattnet rinner ut helt och hållet.

Om Ni har installerat en icke järnhaltig metall, så måste Ni för att garantin skall gälla, sätta till rostskydd i det cirkulerande vattnet i systemet (för hos Er återförsäljare).

Innan Ni tänder spisen (även om det bara är på prov), försäkra Er om:
- att spisen är kopplad till ett system som är helt vattenfyllt och luftat.

INSTRUKTIONER I KORTHET

	Antändning	Uppvärmning	Matlagning på värmeplattan	Grillning/Bakning i ugn
Dragregulator	I	II	Vinter II eller III Sommar I	III
Rosettventil	Stängd	Öppen för kol stängd för oavbruten eldn.	vinter öppen Sommar stängd	Vinter öppen Sommar stängd
Termostat	Läge 3	efter behov	Läge 3	Grilln. läge 3 Bakn. efter behov

Vinter: Eldgaller nere

Sommar: Eldgaller upp

Vedkraft

040 29 39 50

trorvalls skorstenstjänst

42 43 02

specialreparationer

040 41 8 22

www.hansforsman.se

AB HANS FORSMAN

TIROLIA *wamster* VEDSPISAR PANNOR KAMINER

Box 93, 645 22 STRÄNGNÄS

Telefon 0152-167 70, 173 97 · Fax 0152-167 23